

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

4 päivänä lokakuuta 2018*

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Rajat, turvapaikka ja maahanmuutto – Asetus (EU) N:o 604/2013 – 3 artikla – Kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittäminen – Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittely ilman nimenomaista päätöstä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisestä – Direktiivi 2011/95/EU – 9 ja 10 artikla – Uskontoon perustuvan vainon syyt – Näyttö – Uskosta luopumista koskeva Iranin lainsäädäntö – Direktiivi 2013/32/EU – 46 artiklan 3 kohta – Tehokkaat oikeussuojakeinot

Asiassa C-56/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Administrativen sad Sofia-grad (Sofian hallintotuomioistuim, Bulgaria) on esittänyt 23.1.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 3.2.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Bahtiyar Fathi

vastaan

Predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite,

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Rosas, C. Toader, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Unkarin hallitus, asiamiehinään Z. Fehér, G. Koós ja E. Tóth,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään S. Brandon, avustajanaan M. Gray, barrister,
- Euroopan komissio, asiamiehinään M. Condou-Durande ja I. Zalaguin,

* Oikeudenkäyntikieli: bulgaria.

kuultuaan julkisasiamiehen 25.7.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU (EUVL 2011, L 337, s. 9) 4 artiklan 2 kohdan ja 5 kohdan b alakohdan, 9 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 10 artiklan 1 ja 2 kohdan, kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 (EUVL 2013, L 180, s. 31; jäljempänä Dublin III -asetus) 3 artiklan 1 kohdan ja kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32/EU (EUVL 2013, L 180, s. 60) 46 artiklan 3 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa Bahtiyar Fathi -niminen henkilö on hakenut muutosta predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsiten (valtion pakolaisviraston johtaja, Bulgaria; jäljempänä DAB) päätökseen hylätä hänen kansainvälistä suojelua koskeva hakemuksensa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

Geneven yleissopimus

- 3 Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus, joka allekirjoitettiin 28.7.1951 Genevessä (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 189, s. 150, nro 2545 (1954)), tuli voimaan 22.4.1954 ja sitä täydennettiin New Yorkissa 31.1.1967 tehdyllä pakolaisten oikeusasemaa koskevalla pöytäkirjalla, joka puolestaan tuli voimaan 4.10.1967 (jäljempänä Geneven yleissopimus).
- 4 Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdan 2 alakohdan ensimmäisen alakohdan mukaan ”pakolaisella” tarkoitetaan jokaista henkilöä, ”jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta, [joka] oleskelee kotimaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan; tai joka olematta minkään maan kansalainen oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella ja edellä mainittujen seikkojen tähden on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne”.

Euroopan ihmisoikeussopimus

- 5 Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen, joka allekirjoitettiin Roomassa 4.11.1950 (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus), 15 artiklassa, jonka otsikko on ”Sopimusvelvoitteista poikkeaminen hätätilan aikana”, määrätään seuraavaa:

”1. Sodan tai muun yleisen hätätilan aikana, joka uhkaa kansakunnan elämää, korkeat sopimuspuolet voivat ryhtyä toimiin, jotka merkitsevät poikkeamista niiden tämän yleissopimuksen mukaisista velvoitteista, siinä laajuudessa kuin tilanne välttämättä vaatii edellyttäen kuitenkin, etteivät tällaiset toimet ole ristiriidassa valtion muiden kansainvälisen oikeuden mukaisten velvoitteiden kanssa.

2. Tämän määräyksen nojalla ei voida poiketa 2 artiklasta [’Oikeus elämään’], paitsi silloin kun on kysymys laillisista sotatoimista johtuvista kuolemantapauksista, eikä 3 [’Kidutuksen kieltö’], 4 [’Orjuuden ja pakkotyön kieltö’] (1 kappale) ja 7 [’Ei rangaistusta ilman lakia’] artiklasta.

– –”

Unionin oikeus

Direktiivi 2011/95

- 6 Direktiivillä 2011/95 on kumottu 21.12.2013 alkaen kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä 29.4.2004 annettu neuvoston direktiivi 2004/83/EY (EUVL 2004, L 304, s. 12).

- 7 Direktiivin 2011/95 johdanto-osan 16 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. – –”

- 8 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

- h) ’kansainvälistä suojelua koskevalla hakemuksella’ kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön esittämää pyyntöä saada suojelua jostakin jäsenvaltiosta, kun hakijan voidaan katsoa tarkoittavan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa ja kun hakija ei nimenomaisesti pyydä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävää muunlaista suojelua, jota voidaan pyytää erikseen;

– –”

- 9 Kyseisen direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot voivat katsoa, että hakija on velvollinen esittämään mahdollisimman pian kaikki kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteiksi tarvittavat seikat. Jäsenvaltio on velvollinen yhteistyössä hakijan kanssa arvioimaan kaikki hakemukseen liittyvät olennaiset seikat.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut seikat koostuvat hakijan lausumista sekä hakijan saatavissa olevista asiakirjoista, jotka koskevat hänen ikäänsä, taustaansa, myös asiaankuuluvien omaisten taustaa, henkilöllisyyttään, kansalaisuuttaan tai kansalaisuuksiaan, aikaisempaa tai aikaisempia asuinmaitaan ja -paikkojaan, aikaisempia turvapaikkahakemuksia, matkareittiään, matkustusasiakirjojaan sekä kansainvälisen suojelun hakemisen syitä.

3. Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen arviointi on suoritettava tapauskohtaisesti, ja se käsittää:

- a) kaikki alkuperämaahan silloin, kun jäsenvaltiot tekevät hakemusta koskevan päätöksen, liittyvät asiaan vaikuttavat tosiseikat, mukaan luettuina alkuperämaan lait ja asetukset ja tapa, jolla niitä sovelletaan;
- b) hakijan esittämät asiaan vaikuttavat lausumat ja asiakirjat, mukaan luettuina tiedot siitä, onko hakija joutunut tai voiko hän joutua vainotuksi tai kärsimään vakavaa haittaa;
- c) hakijan asema ja henkilökohtaiset olosuhteet, kuten tausta, sukupuoli ja ikä, jotta voidaan arvioida, onko hakijan henkilökohtaisten olosuhteiden perusteella niitä tekoja, joiden kohteeksi hakija on joutunut tai voisi joutua, pidettävä vainona tai vakavana häirtana;

--

4. Se seikka, että hakija on jo joutunut vainotuksi tai kärsimään vakavaa haittaa tai että häntä on suoraan uhattu vainolla tai tällaisella häirtalla, on vakava osoitus hakijan perustellusta pelosta joutua vainotuksi tai todellisesta vaarasta joutua kärsimään vakavaa häirtaa, jollei ole perusteltua syytä olettaa, ettei tämä vaino tai vakava häirta tule toistumaan.

5. Vaikka jäsenvaltiot soveltavat periaatetta, jonka mukaan hakijan velvollisuutena on esittää kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteluiksi tarvittavat seikat, ja vaikka joidenkin hakijan lausumien seikkojen tueksi ei olisi esitetty asiakirjoja tai muita todisteita, näitä seikkoja ei tarvitse todentaa, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) hakija on todella yrittänyt esittää näyttöä hakemuksensa tueksi;
- b) kaikki hakijan saatavissa olevat olennaiset seikat on esitetty ja muiden asiaan vaikuttavien seikkojen puuttumisesta on annettu tyydyttävä selitys;
- c) hakijan lausumia pidetään johdonmukaisina ja uskottavina eivätkä ne ole ristiriidassa hänen tapaukseensa liittyvien saatavilla olevien tapauskohtaisten ja yleisten tietojen kanssa;
- d) hakija on tehnyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa heti kun mahdollista, jollei hakija voi esittää uskottavia syitä sille, miksei hän ole toiminut näin; ja
- e) hakija on todettu yleisesti uskottavaksi.”

10 Saman direktiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jotta tekoa pidetään Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettuna vainoksi katsottavana tekona, sen on oltava:

- a) laatunsa tai toistuvuutensa vuoksi niin vakava, että se muodostaa vakavan loukkauksen ihmisten perusoikeuksia vastaan ja erityisesti niitä oikeuksia vastaan, joista ei voida poiketa [Euroopan ihmisoikeussopimuksen] 15 artiklan 2 kohdan nojalla; tai

b) kertymä erilaisia toimenpiteitä, joihin kuuluu ihmisoikeusloukkauksia, ja joka on riittävän vakava vaikuttaakseen yksilöön a alakohdassa tarkoitettua vastaavalla tavalla.

2. Edellä 1 kohdan nojalla vainoksi katsottavat teot voivat olla muun muassa seuraavia:

--

b) oikeudelliset, hallinnolliset ja poliisin toimintaan ja/tai lainkäyttöön liittyvät toimenpiteet, jotka ovat itsessään syrjiviä tai jotka toteutetaan syrjivällä tavalla;

c) kohtuuton tai syrjivä syytteen paneminen tai rankaiseminen;

--”

11 Direktiivin 2011/95 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Arvioidessaan vainon syytä jäsenvaltioiden on otettava huomioon seuraavat seikat:

--

b) uskonnon käsitteeseen kuuluvat teistiset, ei-teistiset ja ateistiset uskomukset, osallistuminen yksityisesti tai julkisesti, yksin tai yhdessä muiden kanssa muodolliseen uskonnonharjoittamiseen tai siitä pidättäytyminen, muut uskonnolliset toimet tai mielipiteet tai uskontoon perustuva tai uskonnon määräämä henkilökohtainen tai ryhmän käyttäytyminen;

--

2. Arvioitaessa sitä, onko hakijan pelko joutua vainotuksi perusteltu, on asiaan vaikuttamatonta, onko hakijalla todellisuudessa niitä rotuun, uskontoon, kansallisuuteen taikka yhteiskunnalliseen tai poliittiseen ryhmään liittyviä piirteitä, jotka ovat johtaneet vainoon, jos vainon harjoittaja liittää kyseiset piirteet hakijaan.”

Direktiivi 2013/32

12 Direktiivin 2013/32 johdanto-osan 12, 53 ja 54 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(12) Tämän direktiivin päätarkoituksena on kehittää edelleen vaatimuksia kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevia jäsenvaltioiden menettelyjä varten yhteisen turvapaikkamenettelyn luomiseksi unioniin.

--

(53) Tämä direktiivi ei koske jäsenvaltioiden välisiä menettelyjä, joista säädetään [Dublin III -asetuksessa].

(54) Tätä direktiiviä olisi sovellettava niihin hakijoihin, joihin sovelletaan [Dublin III -asetusta], kyseisen asetuksen säännösten lisäksi ja niiden soveltamista rajoittamatta.”

13 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

b) 'kansainvälistä suojelua koskevalla hakemuksella' tai 'hakemuksella' kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön esittämää pyyntöä saada suojelua jostakin jäsenvaltiosta, kun hakijan voidaan katsoa hakevan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa ja kun hakija ei nimenomaisesti pyydä direktiivin [2011/95] soveltamisalan ulkopuolelle jäävää muunlaista suojelua, jota voidaan pyytää erikseen;

--”

14 Mainitun direktiivin 31 artiklan 8 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat säätää, että II luvun peruseriaatteiden ja takeiden mukaista tutkintamenettelyä nopeutetaan ja/tai että se suoritetaan rajalla tai kauttakulkualueella 43 artiklan mukaisesti, jos:

--

e) hakija on esittänyt selvästi epäjohdonmukaisia ja ristiriitaisia, selvästi väriä tai ilmeisen epätodennäköisiä tietoja, jotka ovat ristiriidassa riittäväällä tavalla varmennettujen alkuperämaata koskevien tietojen kanssa, tehden näin väitteensä selvästi epäuskottavaksi sen suhteen, voidaanko häntä pitää direktiivin [2011/95] nojalla kansainvälistä suojelua saavana henkilönä; tai

--”

15 Saman direktiivin 32 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Perusteettomia hakemuksia koskevissa tapauksissa, joihin pätee jokin 31 artiklan 8 kohdassa mainituista olosuhteista, jäsenvaltiot voivat kansallisen lainsäädännön nojalla katsoa hakemuksen ilmeisen perusteettomaksi.”

16 Direktiivin 2013/32 46 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoilla on oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa muutoksen hakemiseksi:

- a) päätökseen, joka koskee heidän tekemäänsä kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta, mukaan lukien:
- i) päätös hakemuksen katsomisesta perusteettomaksi pakolaisaseman ja/tai toissijaisen suojeluaseman suhteen;
  - ii) päätös hakemuksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisesta 33 artiklan 2 kohdan perusteella;
  - iii) jäsenvaltion rajalla tai sen kauttakulkualueilla 43 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehty päätös;
  - iv) päätös jättää tutkinta suorittamatta 39 artiklan nojalla;
- b) kieltävään päätökseen hakemuksen ottamisesta uudelleen tutkittavaksi sen jälkeen, kun tutkinta on keskeytetty 27 ja 28 artiklan nojalla;
- c) päätökseen kansainvälisen suojelun poistamisesta 45 artiklan nojalla.

--

3. Edellä olevan 1 kohdan noudattamiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että tehokkaat oikeussuojakeinot sisältävät sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen ex nunc -tutkimisen kaikilta osin, mukaan lukien tarvittaessa kansainvälisen suojelun tarpeen tutkiminen direktiivin [2011/95] mukaisesti, ainakin muutoksenhakumenettelyssä ensimmäisessä oikeusasteessa.”

Dublin III -asetus

17 Dublin III -asetuksen johdanto-osan 4, 5 ja 19 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(4) Lisäksi [Eurooppa-neuvoston Tampereella 15. ja 16.10.1999 pidetyn erityiskokouksen] päätelmissä todetaan, että yhteiseen eurooppalaiseen turvapaikkajärjestelmään olisi lyhyellä aikavälillä sisällyttävä selkeä ja toimiva menettely turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi.

(5) Tällaisen menettelyn perusteiden olisi sekä jäsenvaltioiden että asianomaisten henkilöiden kannalta oltava puolueettomat ja oikeudenmukaiset. Menettelyn mukaisesti olisi erityisesti voitava määrittää nopeasti hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, jotta voidaan taata hakijoille tehokas pääsy kansainvälisen suojelun myöntämistä koskeviin menettelyihin ja jotta ei vaaranneta kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyn nopeutta koskevan tavoitteen saavuttamista.

--

(19) Asianomaisten henkilöiden oikeuksien tehokkaan suojelun varmistamiseksi olisi erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisesti otettava käyttöön oikeudelliset takeet ja tehokkaat oikeussuojakeinot, jotka koskevat päätöksiä siirtää hakija hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaan jäsenvaltioon. Jotta voidaan varmistaa, että kansainvälistä oikeutta noudatetaan, tällaisia päätöksiä koskevien tehokkaiden oikeussuojakeinojen olisi katettava sekä tämän asetuksen soveltamisen tarkastelu että oikeudellisiin seikkoihin ja tosiseikkoihin perustuvan tilanteen tarkastelu siinä jäsenvaltiossa, johon hakija siirretään.”

18 Asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa vahvistetaan ne perusteet ja menettelyt, joiden mukaisesti määritellään kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio --”

19 Mainitun asetuksen 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

--

b) ’kansainvälistä suojelua koskevalla hakemuksella’ direktiivin [2011/95] 2 artiklan h alakohdassa määriteltyä kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta;

--

d) ’kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelyllä’ toimivaltaisten viranomaisten direktiivin [2013/32] ja direktiivin [2011/95] mukaisesti suorittamaa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelyä tai niiden tekemää sitä koskevaa päätöstä tai antamaa määräystä, lukuun ottamatta menettelyjä, joiden mukaisesti määritetään hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva valtio tämän asetuksen mukaisesti;

--”

20 Saman asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on käsiteltävä jokaisen kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön minkä tahansa jäsenvaltion alueella tai rajalla tai kauttakulkualueella tekemä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus. Turvapaikkahakemuksen käsittelee yksi ainoa jäsenvaltio, ja tämä jäsenvaltio on se, joka III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti on vastuussa hakemuksen käsittelystä.”

21 Dublin III -asetuksen 4 ja 5 artiklassa säädetään kansainvälisen suojelun hakijan tiedonsaantioikeudesta ja säännöistä, jotka koskevat mainitun hakijan puhuttelun suorittamista.

22 Tämän asetuksen 17 artiklan 1 kohdan ensimmäisen ja toisen alakohdan sanamuoto on seuraava:

”Edellä olevasta 3 artiklan 1 kohdasta poiketen kukin jäsenvaltio voi päättää käsitellä kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön siellä jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen siinäkin tapauksessa, ettei se tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden mukaan ole vastuussa hakemuksen käsittelystä.

Jäsenvaltiosta, joka päättää käsitellä kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tämän kohdan nojalla, tulee hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, ja sen on otettava vastatakseen kaikista tähän vastuuseen liittyvistä velvollisuuksista. – –”

23 Mainitun asetuksen 20 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Menettely hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi alkaa heti, kun kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on ensimmäisen kerran jätetty johonkin jäsenvaltioon.”

24 Dublin III -asetuksen 27 artiklassa säädetään oikeussuojakeinoista, joita kansainvälistä suojelua hakevalla on tämän asetuksen soveltamisen yhteydessä.

Bulgarian oikeus

25 Bulgariassa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelystä säädetään turvapaikka- ja pakolaislaissa (Zakon za ubezhishteto i bezhantsite, sellaisena kuin se on julkaistuna DV:ssä nro 103, 27.12.2016; jäljempänä ZUB).

26 ZUB:n 6 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tällä lailla myönnettyä toimivaltaa käyttävät valtion pakolaisviraston virkamiehet. He vahvistavat kaikki merkitykselliset tosiseikat ja olosuhteet kansainvälisen suojelun myöntämismenettelyä varten ja avustavat tällaista suojaa hakevia ulkomaalaisia.”

27 ZUB:n 8 ja 9 § koskevat pakolaisasemaa Bulgariassa ja humanitaarista asemaa.

28 ZUB:n 67 bis §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tässä jaksossa säädetty menettely pannaan vireille:

1. puhuttelut suorittavan viranomaisen päätöksellä niiden tietojen perusteella, jotka osoittavat toisen jäsenvaltion vastuun kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä;
2. sisäministeriön ja valtion kansallisesta turvallisuudesta vastaavan laitoksen aloitteesta ulkomaalaisen oleskellessa laittomasti Bulgarian tasavallan alueella;

3. ulkomaalaista koskevan vastaanotto- tai takaisinottopyynnön perusteella.”

29 ZUB:n 68 §:n sanamuoto on seuraava:

”Tavanomainen menettely pannaan vireille:

(1) ulkomaalaisen rekisteröinnillä sen jälkeen, kun hän on jättänyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen;

--

(2) Kun Bulgarian tasavalta on nimetty vastuussa olevaksi valtioksi tai se on ottanut takaisin ulkomaalaisen --, tässä jaksossa säädetty menettely pannaan vireille, kun valtion pakolaisvirasto rekisteröi ulkomaalaisen hänen siirtonsa jälkeen.

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

30 Fathi on Iranin kansalainen, syntyperältään kurdi, joka teki 1.3.2016 DAB:lle kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen sillä perusteella, että Iranin viranomaiset olivat kohdistaneet häneen vainoa uskonnon perusteella ja erityisesti sen vuoksi, että hän kääntyi vuoden 2008 lopun ja vuoden 2009 alun välillä kristityksi.

31 Fathi esitti Bulgarian viranomaisten kanssa käymiensä keskustelujen yhteydessä, että hänellä oli hallussaan lainvastainen satelliittilautanen, jonka avulla hän oli vastaanottanut kielletyn kristillisen televisioaseman Nejat TV:n lähetyksiä, ja kerran hän oli soittanut tämän aseman suoraan televisiolähetykseen. Näyttääkseen tämän seikan toteen Fathi esitti mainituille viranomaisille 29.11.2012 päivätyn Nejat TV:n kirjeen. Fathi vetosi myös hänen ymmärtämällään kielellä kirjoitetun raamatun hallussapitoon ja totesi, että hän on ollut yhteydessä muihin kristittyihin kokoontumisissa mutta ei kuitenkaan ole uskonnollisen yhteisön jäsen.

32 Syyskuussa 2009 Iranin salainen palvelu pidätti hänet kahden päivän ajaksi, ja häntä kuulusteltiin edellä mainittuun televisiolähetykseen osallistumisesta. Pidätyksen aikana hänet pakotettiin tunnustamaan, että hän on kääntynyt kristinuskoon.

33 DAB hylkäsi 20.6.2016 tekemällään päätöksellä Fathin kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteettomana ja totesi, että Fathin lausumissa oli merkittäviä ristiriitoja ja ettei ollut osoitettu, että häntä vainotaan tai häntä uhkaa vaino tulevaisuudessa tai että häntä uhkaa kuolemanrangaistus. DAB totesi myös, että kun otetaan huomioon asianomaisen henkilön koko kertomuksen pitäminen epätodennäköisenä, Fathin kristinuskoon kääntymisensä tueksi 29.11.2012 esittämä asiakirja on katsottava vääräksi.

34 Fathi on vaatinut kyseisen päätöksen kumoamista ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa eli Administrativen sad Sofia-gradissa (Sofian hallintotuomioistuin, Bulgaria). Hän väittää, että DAB on arvioinut virheellisesti edellisessä kohdassa mainittua asiakirjaa, joka osoittaa hänen kääntymisensä kristinuskoon. Hän katsoo myös, ettei kyseinen viranomainen ole ottanut riittävällä tavalla huomioon tietoja, joiden mukaan ”uskosta luopumista koskevassa islamilaisessa laissa” säädetään tällaisesta kääntymisestä käännystoimintana, ”vihamielisyytenä Jumalaa kohtaan” ja ”profeetan loukkaamisena” kuolemanrangaistus. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tarkentaa, että Fathi on syntyperältään kurdi mutta että hänen mukaansa hänen ongelmansa Iranissa ovat aiheutuneet hänen suhteistaan kristittyihin ja kääntymisestään kristinuskoon.

- 35 Kristittyjen tilanteesta Iranissa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että Iranin hallituksen on tiedotettu teloittaneen vähintään 20 henkilöä, joita syytettiin ”vihamielisyydestä Jumalaa kohtaan” ja joiden joukossa oli useita sunnalaisia kurdeja. Yhdistyneiden kansakuntien (YK) 15.4.2015 laatiman raportin mukaan Iranissa on tuomittu kristinuskoon äskettäin kääntyneitä henkilöitä vuoden pituiseen vankeusrangaistukseen ja kahden vuoden pituiseen kieltoon poistua alueelta.
- 36 Fathi väittää, että hänet on tunnustettava pakolaiseksi uskontokuntaan kuulumisen perusteella ja että merkityksellisten todisteiden osalta on sovellettava periaatetta, jonka mukaan epä tietoisessa tapauksessa ratkaisu on tehtävä hakijan hyväksi.
- 37 Administrativen sad Sofia-grad on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Seuraako [Dublin III -asetuksen] 3 artiklan 1 kohdasta, kun sitä tulkitaan yhdessä saman asetuksen johdanto-osan 12 perustelukappaleen ja 17 artiklan kanssa, että jäsenvaltio voi tehdä päätöksen, jossa käsitellään asetuksen 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettulla tavalla sille osoitettu kansainvälistä suojelua koskeva hakemus, vaikkei kyseisen jäsenvaltion toimivallasta ole tehty nimenomaista päätöstä asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaisesti, kun kyseisessä tapauksessa ei ole perusteita asetuksen 17 artiklan mukaiselle poikkeukselle?
  - 2) Seuraako [Dublin III -asetuksen] 3 artiklan 1 kohdan toisesta virkkeestä, kun sitä tulkitaan yhdessä direktiivin 2013/32 johdanto-osan 54 perustelukappaleen kanssa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa on, jollei poikkeusta tehdä asetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaisesti, tehtävä asetuksen 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettua kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta päätös, jossa jäsenvaltio sitoutuu käsittelemään hakemuksen asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaisesti ja joka perustuu siihen, että hakijaan sovelletaan [Dublin III -asetuksen] säännöksiä?
  - 3) Onko direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että kansallisen tuomioistuimen on oikeudenkäynnissä, jossa haetaan muutosta kansainvälisen suojelun epäämistä koskevaan päätökseen, arvioitava direktiivin johdanto-osan 54 perustelukappaleen mukaisesti, sovelletaanko hakijaan [Dublin III -asetuksen] säännöksiä, kun jäsenvaltio ei ole tehnyt nimenomaista päätöstä toimivallastaan käsitellä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaisesti? Onko direktiivin 2013/32 johdanto-osan 54 perustelukappaleen perusteella lähtökohtana pidettävä sitä, että jos ei ole perusteita [Dublin III -asetuksen] 17 artiklan soveltamiselle ja direktiivin 2011/95 perusteella kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen on käsitellyt jäsenvaltio, jossa hakemus on tehty, kyseessä olevan henkilön oikeudellinen asema kuuluu asetuksen soveltamisalaan siinäkin tapauksessa, että jäsenvaltio ei ole tehnyt nimenomaista päätöstä toimivallastaan asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaisesti?
  - 4) Seuraako direktiivin 2011/95 10 artiklan 1 kohdan b alakohdasta, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa on kyse uskontoon perustuvasta vainosta, jos hakija ei ole antanut lausumia tai esittänyt asiakirjoja mainittuun säännökseen sisältyvistä uskonnon käsitettä koskevista kaikista sellaisista osatekijöistä, joilla on perustavaa laatua oleva merkitys arvioitaessa kyseisen henkilön kuulumista tiettyyn uskontokuntaan?
  - 5) Seuraako direktiivin 2011/95 10 artiklan 2 kohdasta, että kyse on direktiivin 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua uskontoon perustuvasta vainosta, jos hakija pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa väittää, että häntä on vainottu tiettyyn uskontokuntaan kuulumisen vuoksi, mutta hän ei ole antanut lausumia tai esittänyt näyttöä olosuhteista, jotka ovat luonteenomaisia tiettyyn uskontokuntaan kuuluvalla henkilöllä ja jotka olisivat vainoajalle syy olettaa, että kyseinen henkilö kuuluu tiettyyn uskontokuntaan – muun muassa olosuhteet, jotka liittyvät uskonnollisten

toimien tai uskonnollisten mielipiteenilmausten toteuttamiseen tai toteuttamatta jättämiseen –, tai uskontoon perustuvasta tai uskonnon määräämästä henkilökohtaisesta tai ryhmän käyttäytymisestä?

- 6) Seuraako direktiivin 2011/95 9 artiklan 1 ja 2 kohdasta, kun niitä tulkitaan yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 18 ja 10 artiklan ja direktiivin 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun uskonnon käsitteen kanssa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa
- a) unionin oikeudessa tarkoitettu uskonnon käsite ei sisällä tekoja, jotka jäsenvaltioiden kansallisen oikeuden mukaan ovat rangaistavia? Voidaanko sellaisia tekoja, jotka hakijan alkuperämaassa ovat rangaistavia, pitää vainoamiseksi katsottavina tekoina?
  - b) Onko uskontoon kääntymisen kiellon ja kyseisen maan lakien ja alemmanasteisten säädösten perustana olevan uskonnon oppien vastaisia tekoja koskevan kiellon yhteydessä katsottava hyväksyttäväksi sellaiset rajoitukset, jotka hakijan alkuperämaassa on saatettu voimaan toisten henkilöiden oikeuksien ja vapauksien sekä yleisen järjestyksen turvaamiseksi? Ovatko edellä mainitut kiellot sellaisinaan mainituissa direktiivin säännöksissä tarkoitettuja vainoamiseksi katsottavia tekoja, jos kieltojen rikkomisesta voi seurata kuolemanrangaistus ja vaikka lakeja ei ole suunnattu nimenomaisesti mitään tiettyä uskontoa vastaan?
- 7) Seuraako direktiivin 2011/95 4 artiklan 2 kohdasta, kun sitä tulkitaan yhdessä saman artiklan 5 kohdan b alakohdan, Euroopan unionin perusoikeuskirjan 10 artiklan ja direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohdan kanssa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa tosiseikkojen ja olosuhteiden arviointi voidaan suorittaa ainoastaan hakijan antamien lausumien ja esittämien asiakirjojen perusteella, mutta sallittua on kuitenkin vaatia näyttöä direktiivin 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun uskonnon käsitteen piiriin kuuluvista puuttuvista osatekijöistä, kun
- kansainvälistä suojelua koskeva hakemus katsottaisiin ilman näitä tietoja perusteettomaksi direktiivin 2013/32 32 artiklassa ja 31 artiklan 8 kohdan e alakohdassa tarkoitetulla tavalla ja
  - kansallisessa oikeudessa säädetään, että hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan viranomaisen on selvitettävä kaikki kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkimiseksi merkitykselliset olosuhteet, ja mikäli kielteiseen päätökseen on haettu muutosta, osoitettava tuomioistuimelle, että kyseessä oleva henkilö ei ole tarjonnut tai esittänyt tällaista näyttöä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

- 38 Aluksi on huomattava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää ennakkoratkaisupyyntönsä perusteluissa, että sen käsiteltäväksi saatettu kanne kohdistuu DAB:n päätökseen, jolla tämä hylkäsi aineellisesti Fathin kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen.
- 39 Tässä yhteydessä se toteaa, että hakemuksen tekemisen jälkeen se rekisteröitiin ja Fathia kuultiin henkilökohtaisesti kahteen kertaan. Se lisää, että muodolliselta kannalta on annettu vain päätös, jolla Fathin kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on ratkaistu aineellisesti antamatta Dublin III -asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti nimenomaista päätöstä siitä, että Bulgarian tasavalta käsittelee mainitun hakemuksen valtiona, joka on asetuksen III luvussa säädettyjen perusteiden mukaisesti vastuussa hakemuksen käsittelystä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee siis, sovelletaanko Dublin III -asetusta kaikkiin kansainvälistä suojelua koskeviin hakemuksiin, jotka on tehty jäsenvaltion alueella, vai ainoastaan kansainvälistä suojelua hakevien siirtomenettelyihin.

- 40 Kyseinen tuomioistuin toteaa tältä osin, että Fathin kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämispäivänä oli voimassa ZUB:n 67 bis §, jonka mukaan menettely kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi voidaan panna vireille puhuttelut suorittavan viranomaisen päätöksellä ”niiden tietojen perusteella, jotka osoittavat toisen Euroopan unionin jäsenvaltion vastuun kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä”.
- 41 Koska sillä ei ollut tietoja, jotka osoittavat toisen jäsenvaltion vastuun Fathin kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä, DAB aloitti ZUB:n 68 §:n 1 momentin mukaisesti ”tavanomaisen menettelyn” ratkaistakseen hakemuksen aineellisesti. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei tältä osin osoita, ettei Fathille olisi ilmoitettu mainitun menettelyn aloittamisesta tai että hän olisi esittänyt sitä koskevia vastaväitteitä.
- 42 Tässä tilanteessa on katsottava, että ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, joita on syytä tarkastella yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko Dublin III -asetuksen 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa siten, että jäsenvaltion viranomaiset eivät voi käsitellä aineellisesti kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta tämän asetuksen 2 artiklan d alakohdassa tarkoitetulla tavalla, kun kyseiset viranomaiset eivät ole asetuksessa vahvistettujen perusteiden mukaisesti nimenomaisesti päättäneet, että kyseinen jäsenvaltio on vastuussa tällaisen käsittelyn suorittamisesta.
- 43 Aluksi on todettava, että tämän asetuksen 1 artiklan mukaan siinä vahvistetaan ne perusteet ja menettelyt, joiden mukaisesti määritellään kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio. Mainitun asetuksen 2 artiklan b alakohdassa määritellään, että asetuksessa tarkoitetaan ”kansainvälistä suojelua koskevalla hakemuksella” direktiivin 2011/95 2 artiklan h alakohdassa määriteltyä kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta. Kyseisen säännöksen mukaan tällaisella hakemuksella tarkoitetaan ”kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön esittämää pyyntöä saada suojelua jostakin jäsenvaltiosta, kun hakijan voidaan katsoa tarkoittavan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa”.
- 44 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kolmannen maan kansalaisen Fathin hakemuksella, jonka DAB hylkäsi, on tarkoitus saada pakolaisasema tai humanitaarisista syistä myönnettävä, toissijaista suojeluasemaa vastaava asema, joista säädetään ZUB:n 8 ja 9 §:ssä. Tästä seuraa – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 14 kohdassa –, että Fathin hakemus, jonka hän jätti kolmannen maan kansalaisena Bulgariassa, kuuluu tämän asetuksen soveltamisalaan sen 1 artiklan mukaisesti.
- 45 Dublin III -asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön jonkin jäsenvaltion alueella esittämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelee lähtökohtaisesti yksi ainoa jäsenvaltio eli se, joka III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti on vastuussa hakemuksen käsittelystä. Asetuksen IV luvussa yksilöidään täsmällisesti tilanteet, joissa jäsenvaltion voidaan katsoa olevan vastuussa tällaisen hakemuksen käsittelystä näistä perusteista poiketen.
- 46 Lisäksi jäsenvaltion, jossa kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on jätetty, on noudatettava asetuksen VI luvussa säädettyjä menettelyjä sen jäsenvaltion määrittämiseksi, joka on vastuussa tämän hakemuksen käsittelystä (ks. vastaavasti tuomio 16.2.2017, C. K. ym., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 58 kohta).
- 47 Dublin III -asetuksen VI luvun säännöksiin kuuluvan 20 artiklan 1 kohdan mukaan asetuksessa säädetty menettely hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi alkaa ”heti, kun kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on ensimmäisen kerran jätetty johonkin jäsenvaltioon”.

- 48 Näin ollen Dublin III -asetuksella käyttöön otettuja mekanismeja tarpeellisten tietojen keräämiseksi tämän menettelyn yhteydessä on siis tarkoitus soveltaa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämisen jälkeen. Tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään nimenomaisesti, että hakijalle on ilmoitettava tällaisen hakemuksen jättämisen jälkeen muun muassa hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteista, henkilökohtaisen puhuttelun järjestämisestä ja mahdollisuudesta antaa tietoja toimivaltaisille viranomaisille (ks. vastaavasti tuomio 26.7.2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, 86 ja 87 kohta).
- 49 Nyt esillä olevassa asiassa ennakkoratkaisupyyntöä ei käy ilmi – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 20 kohdassa –, että Bulgarian viranomaiset eivät olisi vahvistaneet toimivaltaansa Dublin III -asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaisesti todettuaan, ettei toinen jäsenvaltio ole vastuussa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä ZUB:n 67 bis §:n mukaan. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tältä osin ennakkoratkaisupyyntössään esittämät epäilyt koskevat nimittäin ainoastaan sitä, ettei toimivaltainen Bulgarian viranomainen ole antanut nimenomaista päätöstä hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämismenettelyssä.
- 50 Siihen kysymykseen, onko mainitun menettelyn päätteeksi annettava pääasiassa kyseessä olevassa tilanteessa nimenomainen päätös, jossa todetaan asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaisesti kyseisen jäsenvaltion vastuu tällaisen käsittelyn suorittamisesta, on vastattava ottaen huomioon paitsi Dublin III -asetuksen 3 artiklan 1 kohdan sanamuoto myös sen asiayhteys ja sen säännösten systematiikka, jonka osa kyseinen säännös on, ja sillä tavoitellut päämäärät (tuomio 5.7.2018, X, C-213/17, EU:C:2018:538, 26 kohta).
- 51 Ensinnäkin Dublin III -asetuksen 3 artiklan 1 kohdan sanamuodosta on todettava, että mainitussa säännöksessä ei säädetä nimenomaisesti jäsenvaltion, jonka alueella kansainvälistä suojelua koskeva hakemus jätettiin, velvollisuudesta antaa nimenomaista päätöstä, jolla todetaan sen oma vastuu asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaisesti, eikä tällaisen päätöksen muodosta.
- 52 Toiseksi tämän säännöksen asiayhteydestä on aluksi todettava, että Dublin III -asetuksen 3 artiklan 1 kohta sisältyy sen II lukuun, joka koskee yleisiä periaatteita ja takeita tämän asetuksen soveltamiseksi. Näihin takeisiin, joita hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittelevän jäsenvaltion on noudatettava, kuuluu hakijan tiedonsaantioikeus, josta säädetään kyseisen asetuksen 4 artiklassa. Oikeus saada tietoja ei koske pelkästään hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteita, näiden perusteiden etusijajärjestystä menettelyn eri vaiheissa ja menettelyn kestoa, vaan myös sitä, että jäsenvaltiossa jätetty kansainvälistä suojelua koskeva hakemus saattaa johtaa siihen, että kyseisestä jäsenvaltiosta tulee asetuksen mukaisesti hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, vaikka tällainen vastuu ei perustuisikaan näihin perusteisiin.
- 53 Lisäksi Dublin III -asetuksen 17 artiklan, jonka otsikko on ”Harkintavaltalausekkeet”, 1 kohdassa säädetään, että sen 3 artiklan 1 kohdasta poiketen kukin jäsenvaltio voi päättää käsitellä kolmannen maan kansalaisen siellä jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen siinäkin tapauksessa, ettei se tässä asetuksessa määritettyjen perusteiden mukaan ole vastuussa hakemuksen käsittelystä, jolloin kyseisestä jäsenvaltiosta tulee hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio ja sillä on tähän vastuuseen liittyvät velvollisuudet. Unionin tuomioistuin on tältä osin todennut, että tämän mahdollisuuden tarkoituksena on, että kukin jäsenvaltio voisi itsenäisesti päättää käsitellä kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen poliittisista, humanitaarisista tai käytännön syistä, vaikkei se olisikaan mainittujen perusteiden mukaan velvollinen sitä tekemään (ks. vastaavasti tuomio 30.5.2013, Half, C-528/11, EU:C:2013:342, 37 kohta).
- 54 Lopuksi Dublin III -asetuksen VI luvun IV jaksossa, jonka otsikko on ”Menettelylliset takeet”, säädetään, että kun tehdään päätös hakijan siirtämisestä, hänelle ilmoitetaan tällaisesta päätöksestä, joka sisältää myös tiedot käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista. Asetus ei kuitenkaan sisällä sen 4

ja 5 artiklassa säädettyjä takeita lukuun ottamatta erityisiä menettelyllisiä takeita, kun pääasiassa kyseessä olevalla tavalla hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittävä jäsenvaltio toteaa, että hakijaa ei ole tarpeen siirtää toiseen jäsenvaltioon, kun otetaan huomioon, ettei ole näyttöä siitä, että muu jäsenvaltio on vastuussa hakemuksen käsittelystä, ja kun mainitun määrittämisen suorittava jäsenvaltio on mainitussa asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaisesti vastuussa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä.

- 55 Kolmanneksi yksi Dublin III -asetuksella tavoitelluista päämääristä on ottaa käyttöön organisatoriset säännöt, joilla hallinnoidaan jäsenvaltioiden välisiä suhteita hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi ja – kuten asetuksen johdanto-osan 4 ja 5 perustelukappaleesta ilmenee – sen mahdollistamiseksi, että hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio määritetään nopeasti, jotta voidaan taata hakijoille tehokas pääsy kansainvälisen suojelun myöntämistä koskeviin menettelyihin ja jotta ei vaaranneta kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyn nopeutta koskevan tavoitteen saavuttamista (ks. vastaavasti tuomio 16.2.2017, C. K. ym., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 57 kohta).
- 56 Kun otetaan huomioon nämä sanamuotoa, asiayhteyttä ja teleologiaa koskevat seikat, ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että Dublin III -asetuksen 3 artiklan 1 kohtaa on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että jäsenvaltion viranomaiset käsittelevät aineellisesti kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tämän asetuksen 2 artiklan d alakohdan mukaisesti ilman kyseisten viranomaisten nimenomaista, kyseisessä asetuksessa vahvistettujen perusteiden mukaista päätöstä siitä, että tämä jäsenvaltio on vastuussa käsittelyn suorittamisesta.

Kolmas kysymys

- 57 Aluksi on todettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien toteaa, että se käsittelee Fathin kannetta DAB:n päätöksestä, jolla hylättiin aineellisesti tämän kansainvälistä suojelua koskeva hakemus, ja että se on toimivaltainen suorittamaan direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohdassa säädetyn käsittelyn. Se lisää, että sen on kansallisen oikeuden mukaan arvioitava, onko mainitun päätöksen antamismenettelyä noudatettu.
- 58 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien toteaa tässä yhteydessä, että direktiivin 2013/32 johdanto-osan 54 perustelukappaleesta ilmenee, että direktiiviä olisi sovellettava Dublin III -asetuksessa tarkoitettuihin hakijoihin ”kyseisen asetuksen säännösten lisäksi ja niiden soveltamista rajoittamatta”.
- 59 Se pohtii näin ollen, onko sen ensimmäisen asteen tuomioistuimena, jossa on nostettu kanne päätöksestä, jolla evätään kansainvälinen suojelu, tutkittava viran puolesta, onko kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisessä noudatettu Dublin III -asetuksessa säädettyjä perusteita ja menettelyjä.
- 60 Näin ollen on todettava, että kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohtaa tulkittava pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa siten, että kansainvälisen suojelun hakijan päätöksestä, jolla hänen kansainvälistä suojelua koskeva hakemuksensa on todettu perusteettomaksi, nostaman kanteen yhteydessä jäsenvaltion toimivaltaisen tuomioistuimen on tutkittava viran puolesta, onko vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteita ja -menettelyä, sellaisina kuin niistä säädetään Dublin III -asetuksessa, sovellettu asianmukaisesti.

- 61 Kuten direktiivin 2013/32 46 artiklan 1 kohdan a alakohdasta, luettuna yhdessä sen 2 artiklan b alakohdan kanssa, ilmenee, jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansainvälisen suojelun hakijoilla on oikeus tehokkaaseen oikeussuojakeinoon tuomioistuimessa hakeakseen muutosta muun muassa päätökseen, jolla todetaan perusteettomaksi tämän hakijan niille esittämä suojelua koskeva hakemus, jolla hakijan voidaan katsoa tavoittelevan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa.
- 62 Saman direktiivin 46 artiklan 3 kohdassa määritellään niiden tehokkaiden oikeussuojakeinojen laajuus, jotka kansainvälisen suojelun hakijoilla on oltava heidän hakemuksiaan koskevista päätöksistä. Siinä säädetään näin ollen, että edellä olevan 1 kohdan noudattamiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että tehokkaat oikeussuojakeinot sisältävät sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen ex nunc -tutkimisen kaikilta osin, mukaan lukien tarvittaessa kansainvälisen suojelun tarpeen tutkiminen direktiivin 2011/95 mukaisesti, ainakin muutoksenhakumenettelyissä ensimmäisessä oikeusasteessa.
- 63 Unionin tuomioistuin on todennut tältä osin ilmaisusta ”on varmistettava, että tehokkaat oikeussuojakeinot sisältävät sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen ex nunc -tutkimisen kaikilta osin”, että sitä on tulkittava – sillä muussa tapauksessa siltä vietäisiin sen tavanomainen merkitys – siten, että jäsenvaltioiden on direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohdan nojalla mukautettava kansallista oikeuttaan siten, että siinä tarkoitettujen muutoksenhakujen käsittely käsittää kaikkien niiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen tutkinnan tuomioistuimessa, joiden avulla se kykenee arvioimaan käsiteltävänä olevan tapauksen ajantasaisesti (tuomio 25.7.2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, 110 kohta).
- 64 Tässä yhteydessä ilmaisu ”ex nunc” korostaa tuomioistuimen velvollisuutta suorittaa arviointi, jossa otetaan tarvittaessa huomioon sellaiset uudet seikat, jotka ovat tulleet ilmi vasta sen päätöksen tekemisen jälkeen, johon on haettu muutosta. Direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohdassa käytetty adverbi ”kaikilta osin” vahvistaa osaltaan sen, että tuomioistuimen on tutkittava seikat, jotka määrittävä viranomainen on ottanut tai olisi voinut ottaa huomioon (tuomio 25.7.2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, 111 ja 113 kohta).
- 65 Kuten unionin tuomioistuin on myös todennut, direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohtaa on tulkittava ottaen huomioon kyseisellä direktiivillä säännelty kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tutkintamenettely kokonaisuudessaan (ks. vastaavasti tuomio 26.7.2017, Sacko, C-348/16, EU:C:2017:591, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), kun taas Dublin III -asetuksen soveltamiseen liittyvistä erityisistä oikeussuojakeinoista säädetään tämän asetuksen 27 artiklassa, mikä ilmenee myös saman asetuksen johdanto-osan 19 perustelukappaleesta.
- 66 Kuten muun muassa direktiivin 2013/32 johdanto-osan 12 perustelukappaleesta ilmenee, tämän direktiivin tärkeimpänä tavoitteena on kehittää edelleen sääntöjä, jotka koskevat kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevia jäsenvaltioiden menettelyjä.
- 67 Direktiivin 2013/32 johdanto-osan 54 perustelukappaleessa tosin todetaan, että direktiiviä olisi sovellettava niihin hakijoihin, joihin sovelletaan Dublin III -asetusta, kyseisen asetuksen säännösten lisäksi ja niiden soveltamista rajoittamatta.
- 68 Tästä ei kuitenkaan voida päätellä, että kun kansainvälisen suojelun hakija on nostanut direktiivin 2013/32 46 artiklan 1 kohdan nojalla kanteen päätöksestä, jolla hänen kansainvälistä suojelua koskeva hakemuksensa todettiin perusteettomaksi, jäsenvaltion toimivaltaisen tuomioistuimen olisi tarkastettava viran puolesta, onko Dublin III -asetuksessa säädettyjä hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämistä koskevia perusteita ja menettelyitä sovellettu asianmukaisesti.
- 69 Yhtäältä nimittäin direktiivin 2013/32 johdanto-osan 53 perustelukappaleesta ilmenee nimenomaisesti, että se ei koske jäsenvaltioiden välisiä menettelyjä, joista säädetään Dublin III -asetuksessa.

- 70 Toisaalta Dublin III -asetuksen 2 artiklan d alakohdassa säädetään, että tässä asetuksessa ”kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelyllä” tarkoitetaan ”toimivaltaisten viranomaisten direktiivin [2013/32] ja direktiivin [2011/95] mukaisesti suorittamaa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelyä tai niiden tekemää sitä koskevaa päätöstä tai antamaa määräystä, lukuun ottamatta menettelyjä, joiden mukaisesti määritetään hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva valtio [mainitun] asetuksen mukaisesti”.
- 71 Tästä seuraa – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 38 kohdassa –, ettei kansallisen tuomioistuimen, jossa on nostettu kanne kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelyä, sellaisena kuin se on määritelty tässä säännöksessä, koskevan menettelyn päätteeksi tehdystä päätöksestä, ole tutkittava viran puolesta, onko menettely hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi Dublin III -asetuksen mukaisesti ollut asianmukainen.
- 72 Edellä esitetyn valossa kolmanteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohtaa on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa tulkittava siten, että kun kansainvälisen suojelun hakija on nostonut kanteen päätöksestä, jolla hänen kansainvälistä suojelua koskeva hakemuksensa on todettu perusteettomaksi, jäsenvaltion toimivaltaisen tuomioistuimen ei ole tutkittava viran puolesta, onko Dublin III -asetuksessa säädettyjä hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämistä koskevia perusteita ja menettelyitä sovellettu asianmukaisesti.

Neljäs, viides ja seitsemäs kysymys

- 73 Ennakkoratkaisupyynnössään kansallinen tuomioistuin toteaa, että pääasiassa kyseessä oleva kansainvälisen suojelun hakija katsoo olevansa ”kristitty” mutta että hän ei kuitenkaan ole perinteisen uskonnollisen yhteisön jäsen, eikä hän ole esittänyt sellaisia seikkoja tai lausumia, joiden avulla voitaisiin määrittää, onko hän harjoittanut uskontoaan ja millä tavalla. Se toteaa myös, että ei ole selvää, edellyttääkö hakijan vakaumus julkisia toimia ja ovatko hakijan lausumat riittäviä, jotta tietty vakaumus katsotaan uskonnoksi direktiivin 2011/95 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla. Vainon harjoittaja voi kuitenkin vain kristinuskon julkisten elementtien avulla yhdistää kansainvälisen suojan hakijan ja kyseisen uskonnon toisiinsa.
- 74 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa myös, että direktiivin 2013/32 32 artiklan 2 kohdassa, kun sitä tulkitaan yhdessä sen 31 artiklan 8 kohdan e alakohdan kanssa, annetaan mahdollisuus hylätä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus ilmeisen perusteettomana, jos näissä säännöksissä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Se katsoo kuitenkin, että se, ettei ole selvitetty merkityksellisiä seikkoja, minkä vuoksi kansainvälistä suojelua koskeva hakemus olisi todettava ilmeisen perusteettomaksi, ei saa johtua hallintoviranomaisen passiivisuudesta menettelyssä.
- 75 Nyt käsiteltävässä tapauksessa seikat, joiden avulla voidaan määritellään käsitteen ”uskonto” tunnusmerkit direktiivin 2011/95 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla, kuuluvat kuitenkin yksityiselämän suojan piiriin. Unionin tuomioistuin on kuitenkin katsonut, ettei kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten yhteydessä voida vaatia näyttöä tietyistä yksityiselämään kuuluvista asioista. Olisi siis tarpeen selvittää, onko lainmukaista kuulustella hakijaa hänen hakemuksensa käsittelyn yhteydessä hänen vakaumuksensa ilmaisemisesta tai hänen uskonnollisesta toiminnastaan, joihin hänen kansainvälistä suojelua koskeva hakemuksensa perustuu.
- 76 Tässä tilanteessa on todettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee neljännellä, viidennellä ja seitsemännellä kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2011/95 10 artiklan 1 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että kansainvälistä suojelua hakevan, joka vetoaa hakemuksensa tueksi uskontoon liittyviin syihin perustuvan vainon vaaraan, täytyy uskoaan koskevien väitteidensä tueksi antaa lausumia tai esittää asiakirjoja tässä säännöksessä tarkoitetun uskonnon käsitteen kaikista osatekijöistä.

- 77 Direktiivin 2011/95 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään, että ”arvioidessaan vainon syitä jäsenvaltioiden on otettava huomioon seuraavat seikat: – – uskonnon käsitteeseen kuuluvat erityisesti teistiset, ei-teistiset ja ateistiset uskomukset, osallistuminen yksityisesti tai julkisesti, yksin tai yhdessä muiden kanssa muodolliseen uskonnonharjoittamiseen tai siitä pidättäytyminen, muut uskonnolliset toimet tai mielipiteet tai uskontoon perustuva tai uskonnon määräämä henkilökohtainen tai ryhmän käyttäytyminen”.
- 78 Unionin tuomioistuimien on jo todennut direktiivin 2004/83 tulkinnasta, että tässä säännöksessä annetaan uskonnon käsitteelle laaja määritelmä, johon sisältyvät kaikki sen osatekijät riippumatta siitä, ovatko ne julkisia vai yksityisiä, kollektiivisia vai henkilökohtaisia (ks. vastaavasti tuomio 5.9.2012, Y ja Z, C-71/11 ja C-99/11, EU:C:2012:518, 63 kohta).
- 79 Tältä osin tämän säännöksen sanamuodosta ja erityisesti ilmaisusta ”erityisesti” ilmenee selvästi, että sen sisältämä uskonnon käsitteen määritelmä on vain viitteellinen luettelo tekijöistä, jotka luonnehtivat tätä käsitettä sellaisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen yhteydessä, joka perustuu pelkoon joutua vainotuksi uskonnon vuoksi.
- 80 Kuten tästä määritelmästä ilmenee, uskonnon käsitteen piiriin kuuluvat erityisesti yhtäältä teistiset, ei-teistiset ja ateistiset vakaumukset, mikä – kun otetaan huomioon käytettyjen ilmaisujen yleisluonteisuus – korostaa sitä, että se kattaa sekä ”perinteiset” uskonnot että muut vakaumukset, ja toisaalta osallistuminen yksin tai yhdessä muiden kanssa muodolliseen uskonnonharjoittamiseen tai siitä pidättäytyminen, mikä tarkoittaa sitä, että uskonnolliseen yhteisöön kuulumattomuus ei voi sellaisenaan olla ratkaisevaa arvioitaessa kyseistä käsitettä.
- 81 Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 10 artiklassa tarkoitettuna uskonnon käsitteenä, joka on direktiivin 2011/95 johdanto-osan 16 perustelukappaleesta ilmenevällä tavalla otettava huomioon myös tämän direktiivin tulkinnassa, osalta unionin tuomioistuin on korostanut tämän käsitteen laajaa merkitystä siten, että siihen sisältyvät sekä forum internum eli se, että henkilöllä on vakaumus, että forum externum eli uskon julkinen tunnustaminen, koska uskonto voi ilmetä kummassakin muodossa (ks. vastaavasti tuomio 29.5.2018, Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen ym., C-426/16, EU:C:2018:335, 44 kohta ja tuomio 10.7.2018, Jehovan todistajat, C-25/17, EU:C:2018:551, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 82 Kun nämä seikat otetaan huomioon, kansainvälisen suojelun hakijalta, joka vetoaa uskuntoon liittyviin syihin perustuvan vainon vaaraan, ei voida vaatia, että hän antaa lausumia tai esittää asiakirjoja kustakin direktiivin 2011/95 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan kattamasta osatekijästä uskonnollisen vakaumuksensa osoittamiseksi.
- 83 Kuten julkisasiamies myös totesi ratkaisuehdotuksensa 43 ja 44 kohdassa, toimia, joihin viranomaiset voivat ryhtyä hakijaa vastaan uskuntoon liittyvistä syistä hänen alkuperämaassaan hänen palattuaan sinne, on arvioitava niiden vakavuuden mukaan. Näin ollen niitä voidaan tämän perusteen mukaisesti pitää ”vainona” ilman, että ne aiheuttavat haittaa kaikille uskonnon käsitteen osatekijöille.
- 84 Hakijan on kuitenkin perusteltava asianmukaisesti väitteensä, jotka liittyvät uskonnolliseen kääntymykseen, ja pelkät uskonnolliseen vakaumukseen liittyvät lausumat tai kuuluminen uskonnolliseen yhteisöön muodostavat vain lähtökohdan direktiivin 2011/95 4 artiklassa säädetylle tosiseikkojen ja olosuhteiden arviointimenettelylle (ks. analogisesti tuomio 2.12.2014, A ym., C-148/13–C-150/13, EU:C:2014:2406, 49 kohta ja tuomio 25.1.2018, F, C-473/16, EU:C:2018:36, 28 kohta).
- 85 Tältä osin tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ilmenee, että jäsenvaltiot voivat katsoa, että hakija on velvollinen esittämään mahdollisimman pian kaikki kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteiksi tarvittavat seikat (ks. analogisesti tuomio 2.12.2014, A ym., C-148/13–C-150/13, EU:C:2014:2406, 50 kohta).

- 86 Kun toimivaltaisten viranomaisten mainitun direktiivin 4 artiklan nojalla tekemien selvitysten yhteydessä todetaan, että kansainvälistä suojelua hakevan henkilöiden lausumien tiettyjen seikkojen tueksi ei ole esitetty asiakirjoja tai muita todisteita, nämä seikat voidaan ottaa huomioon vain, jos saman direktiivin 4 artiklan 5 kohdan a–e alakohdassa säädetyt kumulatiiviset edellytykset täyttyvät.
- 87 Tällaisia edellytyksiä ovat muun muassa se, että hakijan lausumia pidetään johdonmukaisina ja uskottavina, eivätkä ne ole ristiriidassa hänen tapaukseensa liittyvien saatavilla olevien tapauskohtaisten ja yleisten tietojen kanssa, ja se, että hakija on todettu yleisesti uskottavaksi (ks. vastaavasti tuomio 25.1.2018, F, C-473/16, EU:C:2018:36, 33 kohta). Toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa otettava huomioon myös todisteiden puuttumisesta annettu selitys ja hakijan yleinen uskottavuus (tuomio 25.1.2018, F, C-473/16, EU:C:2018:36, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 88 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 47 kohdassa todennut, sellaisten kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten yhteydessä, jotka perustuvat pelkoon joutua vainotuksi uskontoon liittyvien syiden vuoksi, on otettava erityisesti huomioon paitsi hakijan asema ja henkilökohtaiset olosuhteet myös hänen uskonnollinen vakaumuksensa ja sen muodostumista koskevat olosuhteet, se, miten hän ymmärtää uskonsa tai ateisminsa ja elää siinä, hänen suhteensa sen uskonnon oppeihin, rituaaleihin tai määräyksiin, johon hän ilmoittaa kuuluvansa tai josta hän aikoo etäännyä, se, onko hänellä mahdollisesti uskonsa välittämisessä erityinen tehtävä, sekä uskonnollisten tekijöiden ja identiteettiä, etnistä taustaa tai sukupuolta koskevien tekijöiden keskinäinen vuorovaikutus.
- 89 Lopuksi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen siltä osin esittämistä epäilyistä, voidaanko tietyistä yksityiselämään liittyvistä seikoista esittää näyttöä kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen yhteydessä, on todettava, että vaikka unionin tuomioistuin tosin arvioi 2.12.2014 annetussa tuomiossa A ym. (C-148/13–C-150/13, EU:C:2014:2406), että toimivaltaisten viranomaisten on arvioidessaan tällaisten hakemusten tueksi esitettjä lausumia ja asiakirjoja tai muita todisteita noudatettava oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioitukseen, mainittu tuomio koski kuitenkin hakijan seksuaaliseen käyttäytymiseen, joka erityisesti kuuluu ihmisen intiimialueelle, liittyviä yksityiskohtaisia puhutteluja. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei kuitenkaan esitä analogisia päätelmiä pääasiassa.
- 90 Edellä esitetyn perusteella neljänteen, viidenteen ja seitsemänteen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että direktiivin 2011/95 10 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että kansainvälistä suojelua hakevan, joka vetoaa hakemuksensa tueksi uskontoon liittyviin syihin perustuvan vainon vaaraan, ei täydy uskoonsa perustuvien väitteidensä tueksi antaa lausumia tai esittää asiakirjoja uskonnon käsitteen, sellaisena kuin se on määritelty direktiivin 2011/95 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, kaikista osatekijöistä. Hakijan on kuitenkin tuettava uskottavalla tavalla mainittuja väitteitä esittämällä seikkoja, joiden avulla toimivaltainen viranomainen voi varmistua väitteiden paikkansapitävyydestä.

Kuudes kysymys

- 91 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että sille toimitettujen tietojen mukaan Iranin uskonnosta luopumista koskevassa islamilaisessa laissa säädetään kuolemanrangaistuksesta Iranin kansalaisten kääntymisestä toiseen uskontoon käännytystoiminnan, ”vihamielisyyden Jumalaa kohtaan” ja ”profeetan loukkaamisen” perusteella. Se lisää, että vaikka tällainen säännöstö ei koske erityisesti kristinuskkoa, Iranissa kristinuskoon kääntyneet on tuomittu vuoden pituisiin vankeusrangaistuksiin ja kahden vuoden pituisiin kieltoihin poistua alueelta. Pääasiassa kyseessä olevassa tapauksessa Fathin kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteena on vaino, jonka uhriksi hän väittää joutuneensa tällaisen kääntymisen vuoksi.

- 92 Näissä olosuhteissa on todettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo kuudennella kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2011/95 9 artiklan 1 ja 2 kohtaa tulkittava siten, että kielto teloitamisen tai vankeuden uhalla toimia kansainvälistä suojelua hakeneen henkilön alkuperävaltion uskontoa vastaan voi olla tässä artiklassa tarkoitettua ”vainoa”.
- 93 Direktiivin 2011/95 9 artiklan 1 kohdan mukaan on niin, että jotta tekoa pidetään Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettuna ”vainoksi katsottavana tekona”, sen on oltava laatunsa tai toistuvuutensa vuoksi niin vakava, että se muodostaa vakavan loukkauksen ihmisten perusoikeuksia vastaan ja erityisesti niitä oikeuksia vastaan, joista ei voida poiketa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 15 artiklan 2 kohdan nojalla, tai sen on oltava kertymä erilaisia toimenpiteitä, joihin kuuluu ihmisoikeusloukkauksia, kun se on riittävän vakava vaikuttaakseen yksilöön vastaavalla tavalla. Tämän direktiivin 9 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdan mukaan 9 artiklan 1 kohdan nojalla ”vainoksi katsottavat teot” voivat olla muun muassa seuraavia: ”oikeudelliset, hallinnolliset ja poliisin toimintaan ja/tai lainkäyttöön liittyvät toimenpiteet, jotka ovat itsessään syrjiviä tai jotka toteutetaan syrjivällä tavalla” ja ”kohtuuton tai syrjivä syytteesen paneminen tai rankaiseminen”.
- 94 Kuten unionin tuomioistuin on korostanut, mainitun direktiivin 9 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ilmenee, että on oltava olemassa uskonnon vapauden ”vakava loukkaus”, joka vaikuttaa asianomaiseen henkilöön merkittävästi, jotta kyseisiä toimia voidaan pitää vainona (tuomio 5.9.2012, Y ja Z, C-71/11 ja C-99/11, EU:C:2012:518, 59 kohta).
- 95 Tämä vaatimus täyttyy, jos kansainvälistä suojelua hakeva henkilö sen vuoksi, että hän käyttää tätä vapautta alkuperämaassaan, altistuu todelliselle vaaralle siitä, että hän esimerkiksi joutuu syytteesenpanon taikka epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai seuraamuksen kohteeksi jonkin saman direktiivin 6 artiklassa tarkoitetun toimijan taholta (ks. vastaavasti tuomio 5.9.2012, Y ja Z, C-71/11 ja C-99/11, EU:C:2012:518, 67 kohta).
- 96 Käsiteltävässä tapauksessa on katsottava sen, että pääasiassa kyseessä olevan uskosta luopumista koskevan lain kaltaisella säännöstöllä säädetään seuraamukseksi kuolemanrangaistus tai vankeus, voivan sellaisenaan tarkoittaa direktiivin 2011/95 9 artiklan 1 kohdan mukaista ”vainoksi katsottavaa tekoa”, jos tällaista seuraamusta todella sovelletaan siinä alkuperämaassa, joka on antanut tällaisen lainsäädännön (ks. analogisesti tuomio 7.11.2013, X ym., C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, 56 kohta).
- 97 Tällainen rangaistus on nimittäin direktiivin 9 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettu kohtuuton tai syrjivä rangaistus (ks. analogisesti tuomio 7.11.2013, X ym., C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, 57 kohta).
- 98 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 61 kohdassa, asioissa, joissa on kyse uskonnonvapauden käyttämiseen liittyvien tekojen rikosoikeudellisesta rangaistavuudesta, kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelyyn toimivaltaisten jäsenvaltioiden viranomaisten on määritettävä hakijan lausumien ja tämän mahdollisesti esittämien asiakirjojen ja kaiken luotettavista lähteistä saadun tiedon perusteella, sovelletaanko hakijan alkuperämaassa käytännössä kuolemanrangaistusta tai vankeusrangaistusta, joista säädetään tällaisessa lainsäädännössä. Kansallisten viranomaisten tehtävänä on päättää mainittujen tietojen valossa, onko katsottava, että hakijalla tosiaankin on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa alkuperämaahansa palattuaan vainon kohteeksi (ks. analogisesti tuomio 7.11.2013, X ym., C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, 59 ja 60 kohta).
- 99 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksellä siitä, onko kielto, josta on säädetty tällainen seuraamus, katsottava alkuperämaassa tarpeelliseksi yleisen järjestyksen turvaamiseksi tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi, ei ole merkitystä. Käsitellessään pakolaisaseman saamista koskevaa hakemusta toimivaltaisen viranomaisen on määritettävä, onko hakijalla perusteltua

aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi direktiivissä 2011/95 tarkoitetulla tavalla, riippumatta siitä, kuuluuko alkuperämaan toimenpide, josta vaara joutua vainotuksi johtuu, tämän maan yleisen turvallisuuden tai oikeuksien ja vapauksien käsitteeseen.

- 100 Perusoikeuskirjan 10 ja 18 artiklan, jotka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on myös maininnut, osalta on riittävää huomata, että kyseisistä määräyksistä ei saada käsiteltävään ennakkoratkaisukysymykseen annettavan vastauksen kannalta lisätietoja.
- 101 Edellä esitetyn perusteella kuudenteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2011/95 9 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava siten, että kielto teloituksen tai vankeuden uhalla toimia kansainvälistä suojelua hakevan henkilön alkuperämaan uskontoa vastaan voi olla tässä artiklassa tarkoitettu ”vainoksi katsottava teko”, jos kyseisen maan viranomaiset käytännössä määräävät tämän kiellon perusteella tällaisia seuraamuksia, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.

Oikeudenkäyntikulut

- 102 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 3 artiklan 1 kohtaa on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että jäsenvaltion viranomaiset käsittelevät aineellisesti kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tämän asetuksen 2 artiklan d alakohdan mukaisesti ilman kyseisten viranomaisten nimenomaista, kyseisessä asetuksessa vahvistettujen perusteiden mukaista päätöstä siitä, että tämä jäsenvaltio on vastuussa käsittelyn suorittamisesta.
- 2) Kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32/EU 46 artiklan 3 kohtaa on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa tulkittava siten, että kun kansainvälisen suojelun hakija on nostanut kanteen päätöksestä, jolla hänen kansainvälistä suojelua koskeva hakemuksensa on todettu perusteettomaksi, jäsenvaltion toimivaltaisen tuomioistuimen ei ole tutkittava viran puolesta, onko Dublin III -asetuksessa säädettyjä hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämistä koskevia perusteita ja menettelyitä sovellettu asianmukaisesti.
- 3) Vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU 10 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että kansainvälistä suojelua hakevan, joka vetoaa hakemuksensa tueksi uskontoon liittyviin syihin perustuvan vainon vaaraan, ei tarvitse uskoonsa perustuvien väitteidensä tueksi antaa lausumia tai esittää asiakirjoja tässä säännöksessä tarkoitetun uskonnon käsitteen kaikista osatekijöistä. Hakijan on kuitenkin tuettava uskottavalla tavalla mainittuja väitteitä esittämällä seikkoja, joiden avulla toimivaltainen viranomainen voi varmistua väitteiden paikkansapitävyydestä.

- 4) **Direktiivin 2011/95 9 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava siten, että kielto teloituksen tai vankeuden uhalla toimia kansainvälistä suojelua hakevan henkilön alkuperämaan uskontoa vastaan voi olla tässä artiklassa tarkoitettu ”vainoksi katsottava teko”, jos kyseisen maan viranomaiset käytännössä määräävät tämän kiellon perusteella tällaisia seuraamuksia, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.**

Allekirjoitukset